

TYDENNÍ HLASATEL

— ČASOPIS —

věnovaný zájmu Česko-Amerického pracujícího lidu.

vydává Česká Typografická Unie.

PŘEDPLATNÉ:

Na celý rok.....\$2.00
Na půl roku..... 1.00
Jednotlivá čísla..... 5 centů.

Veškeré dopisy a zásilky buďtež adresovány:

Týdenní Hlasatel,

611 Centre Ave. Chicago, Ill.

Světová výstava.

Chicago, 28. června.

Ředitel prací Burnham činí důkladné přípravy, aby zmenšil velkou armádu svých zřízenců, nevěří však, že by výlohy v jeho oddělení daly se snížit na 300.000 dol. měsíčně, či 10.000 dol. denně. Též správní rada hledí všemožně spořádat. Nařízení, kterým zmenšer byl počet výstavních gardistů ze 2000 na 1500, bylo prvním krokem, jenž k tomu směřoval, aby správní výlohy výstavy byly zmenšeny, a kromě gardistů, vrátných, několika zahradníků a strojníků bude jen velmi málo zaměstnanců ve stavebním oddělení po drženo.

Přednosta oddělení pro volné vstupenky podal zprávu, z níž jde na jevo, že skorem 35 000 volných vstupenek bylo dáno do oběhu. Tyto volné vstupenky dány byly lidem, kteří skutečně mají na výstavě zaměstnání. Rozděleny jsou následovně:

Úředníci a zřízenci oddělení veřejných prací.....	6 500
Koncessionáři a jich zaměstnanci.....	10.500
Úředníci a zřízenci státních úřadů.....	1.200
Spolkoví úředníci a zřízenci.....	1.000
Vystavovatelé a zřízenci v dopravním paláci.....	1.200
Zástupci zahraničních vlád a jich zřízenci.....	3.200
Vystavovatelé v uměleckém paláci a jich zaměstnanci.....	1.000
Vystavovatelé v průmyslovém paláci.....	1.700
Vystavovatelé v strojnickém paláci.....	1.075
Vystavovatelé v elektrickém paláci.....	500
Bureau of Admissions.....	500
Bureau of Collections.....	500
Kolumbičtí gardisté.....	1.500
Novinářští zpravořadové.....	4.000
Rozličné volné vstupenky.....	500

Dohromady..... 34.875

Kolumbičtí zvon svobody, který při slavnosti 4. července vynikající úlohu hrál bude, byl dne 22. června dohotoven v Troy, N. Y. Zvon ten váží 13.000 liber a k jeho ulití bylo užito 250.000 centů, jakož i četných památek ze všech částí Spoj. Států.

Isabelliny čtvrtdollary jsou již raženy a první zásilka dojde do Chicaga v nejbližších dnech. Poptávka po těchto zajímavých mincích jest velmi čilá, tak že již nyní určena jest jejich kupní cena na jeden dollar a asi v brzkou bude ještě zvýšena, poněvadž počet jich není velký. Budou prodávány též v ženském paláci.

Dne 29. srpna bude Anglie sla-

viti svůj čestný den. Mezi jinými očekává se do Chicaga sir Richard Webster, jeden z nejproslulejších právníků anglických.

Zemělá Javana a Mina, nejstarší obyvatelka javanské vesnice, pochována byla dne 22. června na hřbitov Oakwood za obřadů obvyklých v její vlasti. Všechny 72 obyvatelů vesnice doprovázelo ji k poslednímu odpočinku.

Jedním z nejzajímavějších výstavních předmětů ve výstavě námořních dopravních prostředků jest model anglické válečné lodě "Viktoria", která v pátek tak nešťastným osudem střížena byla. Model nešťastné lodi zpracován jest věrně dle originálu a jest zřízen v poměru 1 ku 12.

Portugalská výstava vína v jiho-východním rohu galerie vinařského oddělení v zahradnickém paláci byla dne 22. června u přítomnosti četných zástupců tisku a četných výstavních komisařů zahájena. Výstava obsahuje 10.000 láhví a asi 100 sudů portugalských vín, mezi nimiž jsou stará vína z r. 1815 a 1843.

Ježto první parádní průvod národností z Midway Plaisance po výstavě se značně ocvědčil, bude nyní častěji opětván, nýbrž též vyskytl se návrh, aby v prvním týdnu v červenci uspořádán byl velký ples mezinárodní na výstavišti. Při plese tomto bude každá národnost předvádět své nejzamílovanější tance. Pro toto zajímavé divadlo počítá se na návštěvu, která obnášeti bude několik tisíc osob.

V Irské vesnici odhalena byla v neděli, dne 25. června Gladstonova socha, která jest mistrovským dílem irského sochaře Bruce Joye. Paní Hartová sejmula roušku se sochy a obecenstvo propuklo v provolávání slávy. Potom řečnil mayor Harrison, který nedá si ujíti žádné příležitosti, aby neukázal svůj dar vřímavosti a poukázal k tomu, že Chicago jest vlastní vlastí Irčanů. Soudce Tomáš Moran velebil působení Gladstonova a nejen irské otázky, nýbrž všeobecné otázky evropské pomáhal řešiti. Gladstone náleží nejen Anglii, nýbrž též lidské společnosti. Gladstone jest prý vždycky velkým, v právu i v omylu. Bojuje stále pro světlo a pokrok. Irčané milují jej, poněvadž hájí jejich národnost. Celá Amerika mu v tom pomáhá. On miluje ten lid a hledí inteligenci jeho zvýšiti a stav jeho zlepšiti. Řečník chválil ke konci snahu paní Hartonové, pomoci dělnickým ženám a jich výrobkům nalézti odbyt. Dr. Hart líčil případnými slovy působení své choti v zájmu chudiny a pozvaní prohlézl si potom vesnici.

V severním úhlu výstaviště stojí v polokruhu kolem uměleckého paláce 46 budov, zřízených tolikéž státy a územími, které užívají jediného praporu, hvězdnatého praporu Spoj. Států.

S malými výjimkami poznaly zákonodárné sbory jednotlivých států, jaká příležitost se jim naskytuje, aby v Chicagu ukázaly bohatství půdy a průmysl unie i jednotlivých její částí národním, kteří ze všech končin země sem se shromáždí.

Tato řada státních budov na severu Jackson parku poskytuje dosti zajímavého. Mnohé z nich nejsou sice nic jiného než klubovní domy, jichž účelem jest, aby komisařům dotyčných států a území poskytl domov, kanceláře, synům a dcerám státu, když navštíví Chicago a výstavu, místo k odpočinku, místo, kde by si s krajany dostaveníčko mohli dáti. A tomuto účelu vyhovují v plné míře. Sotva

přijde některý návštěvník ze státu, jenž náleží k Unii, první kroky zamíří k budově, již jeho stát si zde zařídil. Místnosti ty jsou skvostně zařízeny a jsou otevřeny každému příslušníku státu, ať jest chudý či bohatý. Všichni cítí se zde jako doma, na domácí půdě uprostřed cizího, velkého města, v pestré směsici národů, která obývá bílé město výstavní. Avšak ne všechny budovy jsou klubovními domy. Některé z nich obsahují znamenité výstavy výrobků svého státu a v tomto ohledu jednou z nejzajímavějších budov jest zvláštní stavba, svou zelenou střechou již z dálky znatelná, kterou zřídil stát Washington.

Jest to nejmladší stát Unie, položený daleko na severozápadě a nejmladší tento člen Unie hl-děl dokázati, že si zaslouží toto býti státem a že přestal být divokým územím. Neméně než \$100.000 věnoval stát tento na zřízení své ludovy, na své bohaté, drahocenné a zajímavé sbírky v hospodářském paláci a v lesnické budově, v rybařském a dopravním paláci. Všude, kde mladý stát ten vystupuje, vystupuje se ctí. Podnikavý duch obyvatelů jeho chce dokázati, že kdyby vzdálenoť mezi ním a Chicagem byla ještě větší, že není to žádnou překážkou, aby v jediném dni 20 vagonů vodních melounů sem do dáno bylo, dokázati, že lidé ve Washingtonu právě tak umí oceniti občiltsační cenu pluhu a rýče jako obyvatelé jiných států.

Komisaři tohoto státu vyhradili si jeden den, jenž ještě není určen a pokřtíli jej "dnem vodních melounů" a slibují, že v den ten přibude sem 20 železničních vozů s melouny z Washingtonu, které rozděleny budou zdarma mezi návštěvníky státní budovy washingtonské. Či snad státní komisaři chtějí pracovat do rukou 4 lékařům, kteří v komitě též zasedají?

Avšak i nyní, kdy melouny se nerozdávají, navštěvuje státní budovu washingtonskou četné obceenstvo a nikdo návštěvy nelituje.

Před budovou čí do výše 274 stop vysoký, 42 palce v průměru měřící stožár, s něhož vlaje 60 stop dlouhý hvězdnatý prapor.

Každý palec dřeva, jehož užito bylo na stavbu domu, pochází z Washingtonu, ano i klády v základech byly sem odtud přivezeny. Střecha jest zúmyslně natřena zeleně, neboť Washington jest stát "stále se zelenající."

Uprostřed budovy stojí model farmy, který zaujímá 2000 čtv. stop. Každá podrobnost polního hospodářství, každé stáj, každý domeček, nářadí vše jest zde věrně viděti; ano, stáje jsou lépe zařízeny než obyčejná stavení. Tamější farmáci, jsou prý tak dobrými rolníky, že nejprve starají se o svůj dobytek a potom teprve o sebe.

Sbírka vycpaných zvířat seznamuje nás s obyvateli hlubokých lesů divokého západu s medvědy, vlky a jiným zvířectvem. Vystaveny jsou zde též kosti mamuta, nalezené v r. 1878 na farmě ve Spokane. Kostra ta jest 13 stop vysoká, kdežto známý petrohradský mamut měří jen 9 stop výše.

Asi 2000 skleněných krabic naplněných nejrozmanitějšími ovocnými konservami podává důkaz o bohatství plodin Washingtonu.

Ohromné jest bohatství tohoto státu na užitečná dřeva. Jeden z komisařů washingtonských tvrdí, že tamější lesy reprezentují ještě nyní 413 milionů stop dřeva.

Jduším z nejkrásnějších výstavních předmětů jest umělecky ze dřeva pracovaný znak státu. Jest 8 čtv. stop

velký, ve středu jeho jest obraz Jiřího Washingtona, jenž jest mistrovskou prací vzácného druhu. — Právě tak bohat jako dřívím jest Washington též kovy a jeho sbírka v hornickém paláci jakož i kolekce ve státní budově obsahují železnou rudu, uhlí, měď, olovo, zinek, stříbro a zlato.

Vezmeme-li k tomu ještě oddělení washingtonské v rolnickém paláci, kde vidíme ve 101 pytlích nejrozličnější drůhy pšenice, v jiných 156 pytlích různé druhy o sa, připočteme-li dále výstavu tohoto státu v rybařském paláci s velrybí kostrou 50 stop dlouhou, tu musíme uznati, že stát ten jest nad míru bohatě přírodou obdařen a obyvatelé jeho že jsou velmi přičinliví.

Finančníci výstavy vypočetili, že ve 125 dnech, kdy výstava bude ještě otevřena, denně musí navštívit výstavu asi 103 000 platících dorostlých osob, aby výstavní společnost mohla zaplatiti své dluhy. Dluh výstavní obnáší celkem \$6,500.000. Denní výlohy obnáší okrouhlo sumu \$20 000, avšak ředitelstvo doufá, že v krátkém čase sníží je na \$ 6 000. Tyto výlohy mohou býti dobře kryty z dávek, které odvádějí koncesionáři, takže peníze za vstupenky mohou býti věnovány na uplacení dluhů. V minulém týdnu činila denní návštěva průměrně 100.000 osob, lze však očekávati, že v brzkou ještě značně se zvýší.

Avšak do bohejšího počtu není zahrnuto \$1,900.000, které výstavní společnost spolkové vládě musí vrátiti, bude-li výstava v neděli otevřena; doufá se však, že částka tato sežene se po výstavě prodejem stavebního materiálu. Kdyby tedy návštěva světové výstavy stoupla tolik, aby přestoupila naznačený průměr, mohou akcionáři přece očekávati, že dostanou aspoň část svých peněz, které do podniku vloženo. To ovšem není pro ně velkou útěchou.

Čtyři "nobli" oblečení mužové upoutali na sebe nedávno pozornost kapitána Malloye, když znaleckým okem prohlíželi si v Tiffanyho pavilonu v průmyslovém paláci vystavené tam diamanty. Kapt. Malloy poznal totiž v jednom z těchto nobli pánů starého zloděje a jedině jeho pozorností lze děkovati, že Tiffany skvosty dojosud nazývá svými. Kdyby se zlodějem byl lup podřel, mohli si zavýsknouti, neboť jediný tam vystavený dýmant má cenu \$100.000. Poznání kapitánem lupič jest jistý Harry Howarth z Kansas City. Kapt. Malloy oslovil Harryho, tento však neodpověděl, nýbrž rychle ztratil se se svými soudruhy a vícekr se nevrátil.

Mezi Turky, Egyptany Alžířany a Rakušany na Midway Plaisance brozí vypuknouti vážné nepřátelství, jehož příčinou je pouhá konkurenční zášť. Koncesionář tureckého oddělení stěžuje si totiž, že jeho africký a rakušský kolegové prodávají věci, na které má jen on koncesie a chce zakročiti soudně, aby práva svá obhájil.

J. W. Dillback z válečné lodě "Illinois" dopomohl dne 25. června kolumbičtému gardistovi Williamu Morrisovi k nedobrě volné studené lázni a sobě samému ku vězení na policejní stanici ve Woodlawn. Dillback chytal se svým s druhem ryby do sítě, když náhle sít se mu utrhla a klásla do hloubi jezerní. Dillback se dlouho nerozmýšlel, svlékl se, skočil do vody a sít vytáhl. Ve vodě však se mu zařábilo a proto probáhl se zde dále. Jeho adamský krok nelbil se však gardistovi Morrisu. Ten vyzval jej, aby se oblekl, když však nechtěl vyzvání uposlechnouti a ještě strážci pořádku vynadal,